

Stenagostus rufus

Gul jätteknappare

Skalbaggar, Knäppare och halvknäppare

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Sårbar (VU)
B2ab(iii)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Elateridae (knäppare), **Släkte:** *Stenagostus*, **Art:** *Stenagostus rufus* - gul jätteknappare (De Geer, 1774) **Synonymer:** *Athous rufus* (De Geer, 1774)

Kännetecken

En långsmal, gulbrun skalbagge som blir mellan 20–28 mm lång. Ben och antenner är ganska långa och enkelt byggda. Täckvingarna är försedda med tydliga längsgående punktrader. Halssköldens bakhörn är utdragna i svagt spetsvinklade hörn. Mellan mellan- och bakkropp finns det på undersidan en tydlig hopptapp. Med hjälp av denna kan den fullbildade ta ett hopp rakt upp i luften om den hamnar på ryggsidan.

Utbredning och status

Påträffad från Skåne till Uppland. Närmast i Norge och i Baltikum. Världsutbredningen är begränsad till Europa.

Ekologi

Larvutvecklingen sker i solexponerade högstubbar av tall. Arten tycks vara knuten till glesa naturskogsbestånd av tall, men är också påträffad i avverkningstubbar på hyggen. Larven lever som rovdjur på långhorningar, bl.a. bitbock (*Spondylis buprestoides*), brun och strimmig barkbock (*Arhopalus rusticus* och *Asemum striatum*). Larvutvecklingen sträcker sig över 3–4 år. Före förpuppningen i juni till början av juli går larven ofta ut från veden och lägger sig i barken. Den fullbildade skalbaggen är nattaktiv och dras till UV-ljus. Den attraheras även av lukten av färskt sågspån och kan därför påträffas vid sågspånshögar vid sågar nära tallskog.

Hot

Arten gynnas av kontinuerliga avverkning av gamla tallar på varma marker som i Böda-skogarna på Öland. Detta är svårt att åstadkomma varför arten endast förekommer i svaga populationer på mycket begränsade platser. Den välskötta kulturskogen är för tät och mörk för att arten skall kunna trivas.

Åtgärder

Spar gamla glesa tallbestånd på varma marker som sandområden och på kalkhällmarker på Gotland. Stödavverka några enstaka tallar per år om beståndsstorleken medger detta.

Litteratur

- Freude, H., Harde, K. W. & Lohse, G. A. 1979. *Die Käfer Mitteleuropas*, Bd. 6: 164.
Palm, T. 1955. Anteckningar om svenska skalbaggar X. *Ent. Tidskr.* 76: 138–139.
Palm, T. 1972. Die skandinavischen Elateriden-Larven, (*Coleoptera*). *Ent. Scand. Suppl.* 2: 21.

Författare

Bengt Ehnström 2002. © ArtDatabanken, SLU 2006.